

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie: **T. O.**

skazanego z art. 239 § 2 k.k. kodeksu karnego z 1969 r.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 grudnia 2020 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania sądowego zakończonego

wyrokiem Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej

z dnia 13 grudnia 1994 r., sygn. akt WR (...)

utrzymującym w mocy

wyrok Sądu Wojsk Lotniczych w P.

z dnia 21 października 1994 r., sygn. akt S. Lot (...)

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k. i art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

**2.obciążyć skazanego kosztami postępowania
wznowieniowego, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 21 października 1994 r., sygn. akt S. Lot (...), T. O. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 239 § 2 d. k.k. z 1969 r., za co wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat, karę grzywny w kwocie 2 milionów złotych oraz zakaz zajmowania stanowiska egzaminatora kursów na prawo jazdy przez okres 3 lat.

Po rozpoznaniu rewizji Prokuratora Wojsk Lotniczych w P. oraz obrońcy T.O., Sąd Najwyższy - Izba Wojskowa wyrokiem z dnia 13 grudnia 1994 r., sygn. akt WR. (...), utrzymał w mocy wyrok Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 21 października 1994 r., sygn. akt S. Lot (...).

W dniu 18 sierpnia 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Najwyższego - Izby Wojskowej z dnia 13 grudnia 1994 r., sygn. akt: WR. (...) utrzymującym w mocy wyrok Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 21 października 1994 r., sygn. akt S. Lot (...), mocą którego skazano T. O. za czyn określony w art. 239 § 2 d. k. k. z 1969 r. Jednocześnie skarżący wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Jako podstawę złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie obrońca skazanego powołał przesłankę z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Wskazał, że T.O., który został skazany ww. wyrokiem, powziął informację, iż osoby zaangażowane w prowadzenie ówczesnej sprawy karnej, tj. A. N., Dowódca Korpusu Lotniczego w P. - gen. bryg. F. M. oraz Szef Prokuratury Wojsk Lotniczych w P.- płk K. mieli wywierać wpływ na różne osoby, w tym na kluczowych w sprawie świadków – A. W. i jej rodziców, którzy w zasadniczy sposób zmienili wcześniej złożone zeznania, a których depozycje procesowe doprowadziły do skazania T. O. za czyn z art. 239 § 2 d. k. k. z 1969 r. Jednocześnie obrońca skazanego załączył do wniosku postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt: VIII Kp (...) (PR 1 Ds. (...)), utrzymujące w mocy postanowienie z dnia 17 grudnia 2019 r., zatwierdzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. w dniu 19 grudnia 2019 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie mającego miejsce w P. w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż w dniu 8 czerwca 1994 r. przekroczenia uprawnień przez dyrektora gabinetu wojewody Urzędu Wojewódzkiego w P., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, iż nastąpiło przedawnienie karalności czynu.

Prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia; przy czym, czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22 k.p.k.(art. 541 § 1 k.p.k.). W tym wypadku wniosek o wznowienie postępowania powinien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego (art. 541 § 2 k.p.k.).

Wskazana wyżej podstawa wznowienia postępowania (*propter falsa*) wymaga ziszczenia się dwóch warunków. Pierwszy z nich dotyczy ustalenia faktu popełnienia przestępstwa w sposób określony w art. 541 k.p.k., natomiast drugi wymaga, aby przestępstwo mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, przy czym chodzi tu o hipotetyczny związek przyczynowy pomiędzy przestępstwem, a treścią orzeczenia.

Warunkiem koniecznym skutecznego powołania się na omawianą podstawę wznowienia jest wskazanie, że czyn, o którym mowa w komentowanym przepisie, został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3–11 lub art. 22 k.p.k. oraz wskazanie tych orzeczeń. Dopiero takie postąpienie uruchamia procedowanie Sądu wznowieniowego w zakresie zbadania, czy na gruncie danej sprawy istotnie zaistniały przesłanki do wzruszenia prawomocnego orzeczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie podkreśla się, że w postępowaniu o wznowienie nie wolno prowadzić postępowania dowodowego w celu stwierdzenia, czy w związku z postępowaniem pierwotnym dopuszczono się

przestępstwa w sytuacji, gdy nie ma przeszkód do wydania wyroku skazującego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 września 1973 r., II KZ 176/73). Istniały natomiast rozbieżności co do oceny sytuacji, gdy orzeczenie stwierdzające fakt popełnienia przestępstwa zapaść nie mogło, z uwagi na zaistnienie przesłanek wymienionych w art. 17 § 1 pkt 5-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. Ostatecznie powyższe rozbieżności rozwił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 maja 2020 r., I KZP 12/19, w której wskazano, że „wniosek o wznowienie postępowania oparty na podstawie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. spełnia wymogi formalne wskazane w art. 541 § 2 k.p.k., jeżeli wskazuje na prawomocny wyrok skazujący za popełnienie przestępstwa w związku z postępowaniem objętym wznowieniem postępowania albo jeżeli w swojej treści wskazuje na orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. W tym ostatnim wypadku we wniosku muszą być jednak przywołane okoliczności świadczące o dopuszczeniu się przestępstwa w związku z postępowaniem, jeżeli takich okoliczności nie zawiera w swojej treści wskazane orzeczenie”. Pamiętać przy tym trzeba, że to na wnioskodawcy spoczywa ciężar wykazania faktu dopuszczenia się przestępstwa.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że co prawda obrońca skazanego odwołał się do orzeczenia o jakim mowa w art. 541 § 1 k.p.k. *in fine* – tj. postanowienia Sądu Rejonowego P.-S. w P. z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt: VIII Kp (...) (PR 1 Ds. (...)), utrzymującego w mocy postanowienie z dnia 17 grudnia 2019 r., zatwierdzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. w dniu 19 grudnia 2019 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o czyn z art. 231 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, iż nastąpiło przedawnienie karalności czynu, to jednak nie sposób uznać, by wykazał, że na gruncie niniejszej sprawy rzeczywiście dopuszczono się przestępstwa.

Nie spełnia wspomnianego wymogu „wykazania”, że doszło do popełnienia przestępstwa, samo subiektywne, a przy tym nie poparte żadnymi dowodami twierdzenie wnioskodawcy, iż skutek działań ówczesnego Dowódcy 4 Korpusu Lotniczego w P. i ówczesnego Szefa Prokuratury Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w P. oraz ówczesnego Dyrektora Gabinetu Wojewody (...), główni

świadkowie w postępowaniu prowadzonym przez Sąd zmodyfikowali swoje wcześniejsze zeznania, co w konsekwencji doprowadziło do skazania T.O.za czyn z art. 239 § 2 d. k.k. z 1969 r. Twierdzenie o rzekomym nakłanianiu świadków do zmiany depozycji procesowych zostało oparte wyłącznie na twierdzeniach skazanego i nieuprawnionym wniosku, że skoro odmówiono wszczęcia postępowania w sprawie z powodu przedawnienia, to jest to równoznaczne z przyjęciem, iż doszło do popełnienia określonych przestępstw.

Brak wykazania realizacji pierwszej z przesłanek wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., tj. tego, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa w sposób oczywisty sprawia, że nie mogła zaktualizować się także druga przesłanka, tj. ustalenie, że domniemane przestępstwo mogło mieć wpływ na treść wyroku. Dostrzec też trzeba, że w złożonym wniosku brak jakiegokolwiek wypowiedzi co do zaistnienia lub uprawdopodobnienia realizacji tej przesłanki.

Nie sposób również pominąć, co wskazał prokurator w odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, że te same okoliczności, które stanowiły podstawę niniejszego wniosku, były już podnoszone przez skazanego T. O. w kierowanych przez niego wnioskach o wywiedzenie kasacji nadzwyczajnej od skazującego go wyroku byłego Sądu Wojsk Lotniczych. Wnioski te, jak wskazano w odpowiedzi na wniosek, zostały negatywnie rozpoznane przez byłą Naczelną Prokuraturę Wojskową (sygn. L.Dz. OPS (...)) w dniu 12 grudnia 2014 roku oraz przez Departament do Spraw Wojskowych Prokuratury Krajowej (sygn. (...)) w dniu 19 lipca 2016 roku oraz w dniu 19 stycznia 2017 roku.

Uwzględniając powyższe, Sąd Najwyższy stwierdził, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniała sygnalizowana przez obrońcę skazanego podstawa do wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., co determinowało wydanie rozstrzygnięcia o oddaleniu wniosku.

O kosztach postępowania o wznowienie postępowania rozstrzygnięto w oparciu o treść art. 639 k.p.k.

